

posebni interesi inače u međusobnoj oprečnosti. U ovoj fazi razvitka nacionalna mistika razvija se uglavnom na predaji iz narodne prošlosti. Ta se prošlost idealizira i njeni se nosioci slave kao narodni junaci, a nastupajuća pokoljenja su puna ponosa na svoju slavnu prošlost, pa traže, da i sadašnjost i budućnost budu barem isto toliko slavne i velike. Na taj način nacionalna mistika postala je vrlo važan činilac u kulturnom i političkom razvitku svakog naroda.

Međutim, čim se pojedini narodi razvijaju i osnaže, pojavljuju se kod njih potrebe i težnje za ekspanzijom, razvija se kod njih šovinizam i nacionalni imperijalizam. Na ovoj razini u razvitku nacionalizma uloga je nacionalne mistike, da opravda ekspanziju, da prikaže nacionalni imperijalizam kao prijeko potreban i u interesu baš onih naroda ili skupina, na čiji se račun ta ekspanzija vrši. U ovoj fazi razvitka nacionalizma mistika se izgrađuje na idejama o superiornim i inferiornim narodima i rasama, o višim i nižim kulturama, kao što smo već ranije naveli slučaj Nijemaca i Mađara u odnosu prema Slavenima. Tako je i kod Srba na pr. nacionalna mistika u prvoj fazi razvitka srpskog nacionalizma bila izgrađivana na podlozi kosovskog mitosa i na ideji o »Dušanovom carstvu«, dok je u drugoj fazi svoga razvitka ta mistika bila izgrađivana još i na ideji o superiornosti »dinarske rase«.

Budući da Hrvati nisu imali potpune političke samostalnosti u vremenu, kada se razvijao njihov nacionalizam, to je i hrvatska nacionalna mistika uglavnom bila još u početnoj fazi svoga razvitka. U toj mistici je uz idealizaciju prošlosti naročito na-